

toevallig?

1 september 2024
Nieuw Buinen

wat bedoelen we met 'toeval'?

- een gebeurtenis die vooraf niet is te voorzien of te plannen
- hetzij positief (geluk)
of negatief (pech, ongeval)

wat bedoelen we met 'toeval'?

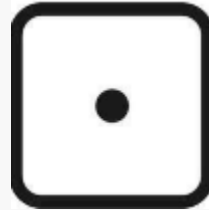
- een gebeurtenis die vooraf niet is te voorzien of te plannen
- hetzij positief (geluk) of negatief (pech, ongeval)
- 'toeval' afgeleid van 'toe-vallen'
= het overkomt je van boven

wat bedoelen we met 'toeval'?

- een gebeurtenis die vooraf niet is te voorzien of te plannen
- hetzij positief (geluk) of negatief (pech, ongeval)
- 'toeval' afgeleid van 'toe-vallen' = het overkomt je van boven

in deze studie is de vraag:

wat zegt de Bijbel over 'toeval'?

Prediker 9

tijd en toeval treffen allen

¹¹ Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen...

d.w.z. niet altijd

הַמְלָחָמָה	לְגִבּוֹרִים	וְלֹא	הַמְרוֹץ	לְקָלִים	כִּי	לֹא	תַּחַת - הַשֶּׁמֶשׁ	וְרָאָה	תַּחַת	הַשֶּׁמֶשׁ	כִּי	לֹא	לְקָלִים	שָׁבָתִי
de-strijd	tot ^{de} -machtige-mannen	en-niet	de-wedloop	tot ^{de} -snellen	niet	dat	de-zon	onder	en-zien	ik-keer-terug				
de-strijd	de-sterksten	noch	de-wedloop	winnen-de-snelsten	niet	dat	de-zon	onder	zag	wederom-ik				

חַן	לְיֹדְעִים	לֹא	וְגַם	עֵשֶׂר	לְנִבְנִים	לֹא	וְגַם	לֶחֶם	לְחֻכְמִים	לֹא	וְגַם	חַן	לְיֹדְעִים	לֹא	וְגַם
genade	tot ^{de} -wetenden	niet	en-ook	rijkdom	tot ^{de} -begrijpenden	niet	en-ook	brood	tot ^{de} -wijzen	niet	en-ook	de-gunst	de-verstandigen	noch	ook
de-gunst	de-verstandigen	noch	ook	de-rijkdom	de-schranderen	noch	ook	het-brood	de-wijzen	noch	ook				

11 Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen,
noch de sterksten de strijd...

oorlogen zijn vaak beslist door toevallige
gebeurtenissen (weer, onverwachte
wendingen, defecten, etc.)

הַמְלָחָמָה	וְלֹא	הַמְרוֹץ	יָרְאוּ	תַּחַת - הַשֶּׁמֶשׁ	כִּי	לֹא	לְקַלִּים	יִשְׁבְּתִי
de-strijd	en-niet	de-wedloop	tot ^{de} -machtige-mannen	de-zon	dat	niet	tot ^{de} -snellen	ik-keer-terug
de-strijd	noch	de-wedloop	de-sterksten	de-zon	dat	niet	winnen-de-snelsten	zag wederom-ik

חַן	לֹא	וְגַם	עֵשֶׂר	לְנִבְנִים	וְגַם	לֶחֶם	לְחֻכְמִים	וְגַם	לֹא
genade	niet	en-ook	rijkdom	tot ^{de} -begrijpenden	en-ook	brood	tot ^{de} -wijzen	en-ook	niet
de-gunst	noch	ook	de-rijkdom	de-schranderen	noch	het-brood	de-wijzen	noch	ook

Prediker 9 (NBG⁺)

11 Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen,
noch de sterksten de strijd,
noch ook de wijzen het brood,
noch ook de schranderen de rijkdom...

*intelligentie garandeert geen rijkdom
domheid garandeert geen armoede*

שָׁבַתִּי וַיֵּרָא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא לְקַלִּים
הַמְרוֹץ וְלֹא לְגִבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה
de-strijd tot^{de}-machtige-mannen en-niet de-wedloop tot^{de}-snellen niet dat de-zon onder en-zien ik-keer-terug
de-strijd de-sterksten noch de-wedloop winnen-de-snelsten niet dat de-zon onder zag wederom-ik

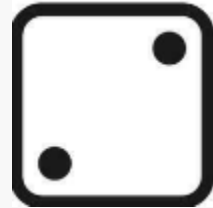
וְגַם לֹא לְחֻכְמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לְנִבְנִים עֶשֶׂר וְגַם לֹא לְיֹדְעִים חֵן
genade tot^{de}-wetenden niet en-ook rijkdom tot^{de}-begrijpenden niet en-ook brood tot^{de}-wijzen niet en-ook
de-gunst de-verstandigen noch ook de-rijkdom de-schranderen noch ook het-brood de-wijzen noch ook

11 ... want tijd en **toeval** treffen hen allen.

= right time, right place

את-כלם	»	יְקַרְהוּ	וּפְגַעוּ	עַתָּה	כִּי
allen-vanhen	»	hij-overkomt	en-pech	tijd	dat
hen-allen	-	treffen	en-toeval	tijd	want

Ruth 2

toevallig op het veld van Boaz

³ Zij ging dan heen
 en kwam en las op in het veld achter de maaiers;
bij geval trof zij het stuk land van Boaz,
 die uit het geslacht van Elimelech was.

NBV: het toeval wilde (???)

מְקַרָּה	וַיִּקַּר	אַחֲרֵי הַקְּצָרִים	בַּשָּׂדֶה	וַתִּלְקֹט	וַתָּבוֹא	וַתֵּלֶךְ
gebeuren-van-haar	en ¹ hij-gebeurt	de-oogstwerkers	in ^{het} -veld	en ¹ zij-raapt	en ¹ zij-komt	en ¹ zij-gaat
zij-trof	bij-geval	de-maaiers	in-het-veld	en-las-op	en-kwam	dan-zij-ging-heen

אֵלִימֶלֶךְ	מִמִּשְׁפַּחַת	אֲשֶׁר	לְבֵעֹז	הַשָּׂדֶה	חֶלְקֵת
Elimelech	van-af-familie-van	die	tot-Boaz	het-veld	portie-van
van-Elimelech	uit-het-geslacht	die-was	van-Boaz	land	het-stuk

³ Zij ging dan heen
 en kwam en las op in het veld achter de maaiers;
 bij geval trof zij het stuk land van Boaz,
die uit het geslacht van Elimelek was.

- = de vermogende man in Bethlehem (2:1)
- bij het begin van de gersteoogst (1:22)

מְקַרְהָ	וַיִּקְרַח	אַחֲרֵי הַקְּצָרִים	בַּשָּׂדֶה	וַתִּלְקֹט	וַתָּבוֹא	וַתֵּלֶךְ
gebeuren-vanhaar	en ¹ hij-gebeurt	de-oogstwerkers	in ^{het} -veld	en ¹ zij-raapt	en ¹ zij-komt	en ¹ zij-gaat
zij-trof	bij-geval	de-maaiers	in-het-veld	en-las-op	en-kwam	dan-zij-ging-heen

אֵלִימֶלֶךְ	מִמִּשְׁפַּחַת	אֲשֶׁר	לְבֵעֹז	הַשָּׂדֶה	חֶלְקֵת
Elimelech	vanfamilie-van	die	totBoaz	hetveld	portie-van
van-Elimelech	uit-het-geslacht	die-was	van-Boaz	land	het-stuk

1Samuël 6

de koeien voor de ark

voorgeschiedenis:

- de ark in de tempel van Dagon
- derde dag Dagon onthand en onthoofd
- aambeien in Asdot, Gat en Ekron
- ark terug naar Israël...

⁹ ... indien zij de weg naar haar gebied opgaat,
naar Bet-semes...

= de nieuwe wagen met de ark en
voorgespannen (zogende) koeien

לא־	וְאִם	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	אֶת־הַרְעָה	»	לָנוּ	עָשָׂה	הוּא	בֵּית־שֵׁמֶשׁ								
niet	en	indien	het	dit	het	grote	het	kwaad	»	tot	ons	hij	doet	hij	Bet-Semes		
niet	en	zo	dit	grote	onheil	-	over	ons	die	heeft	gebracht	dan	Hij	is	het	naar	Beth~Semes

לָנוּ	הוּא	הִיא	מְקַרָּה	בָּנוּ	נִגְעָה	יָדוּ	כִּי	לֹא	וַיֵּדְעוּ								
tot	ons	is	over	komen	het	dan	toevallig	ons	heeft	getroffen	zijn	hand	niet	dat	dan	wij	weten
ons	is	over	komen	het	dan	toevallig	ons	heeft	getroffen	zijn	hand	niet	dat	dan	wij	weten	

⁹ ... dan is Hij het, die dit grote onheil over ons gebracht heeft.
 En zo niet, dan weten wij,
 dat niet Zijn hand ons getroffen heeft;
dan is het ons **toevallig** overkomen.

*alsof Gods hand en toeval
 tegenover elkaar zouden staan*

לֹא־	וְאִם	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	אֶת־הַרְעָה	לָנוּ	עָשָׂה	הוּא	בֵּית־שֵׁמֶשׁ							
niet	en	indien	het	dit	het	grote	het	kwaad	»	tot	ons	hij	doet	hij	Bet-Semes
niet	en-zo	dit	grote	onheil	-	over- ons	die- heeft- gebracht	dan- Hij-is- het	naar- Beth~ Semes						

לָנוּ	הוּא	הִיא	מִקְרָה	בָּנוּ	נִגְעָה	יָדוֹ	לֹא	כִּי	וַיֵּדְעוּ								
tot	ons	is	over-	komen	het	dan-	toevallig	ons	heeft-	getroffen	zijn-	hand	niet	dat	dan-	wij-	weten

Lucas 10

toevallig kwam langs...

³¹ **Bij geval** daalde een priester af langs die weg; en deze zag hem, doch ging aan de overzijde voorbij.

NBV: toevallig

- *"evenzo een Leviet" (:32)*
- *de Samaritaan kwam niet 'toevallig' (:33)*

ΚΑΤΑ	ΣΥΓΚΥΡΙΑΝ	ΔΕ	ΙΕΡΕΥΣ	ΤΙΣ	ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΝ	ΕΝ	ΤΗ	ΟΔΩ
<i>in-overeenstemming-met</i>	<i>toeval</i>	<i>echter</i>	<i>priester</i>	<i>een-zekere</i>	<i>-(hij)-daalde-af</i>	<i>in</i>	<i>de</i>	<i>weg</i>
Bij	geval	_	priester	een	daalde... ..af	langs	_	weg

ΕΚΕΙΝΗ	ΚΑΙ	ΙΔΩΝ	ΑΥΤΟΝ	ΑΝΤΙΠΑΡΗΛΘΕΝ
<i>die</i>	<i>en</i>	<i> waarnemende</i>	<i>hem</i>	<i>-hij-ging-aan-de-overkant-voorbij</i>
die	en	deze zag	hem	doch ging aan de overzijde voorbij

Spreuken 16

wie bestuurt het lot?

³³ Het **lot** wordt in de schoot geworpen,
maar elke beslissing daarvan is van *JAHWEH*.

= ontvangen om niet

אֶת-הַגּוֹרֵל

hetlot

het-lot

»

hij-wordt-tevoorschijn-geworpen

-

wordt-geworpen

יֹוֹטֵל

in-de-boezem

in-de-schoot

בְּחֵיק

33 Het **lot** wordt in de schoot geworpen,
maar elke beslissing daarvan is van JAHWE.

o.a. het boek Esther getuigt hiervan:

- Haman had 'het pur' (=lot) geworpen om de Joden te vernietigen
- maar door Esthers gang tot koning (3e dag!) keerde het lot in het tegendeel (= Purim)
- de naam van God komt niet in het boek voor maar in 'het lot' is Hij er incognito

כָּל - מִשְׁפָּטוֹ

oordeel-van·hem elk

beslissing-daarvan elke

וּמִיָּהוָה

en-vanafJahwe

maar-is-van-de-HERE

Romeinen 9

God doet toevallen

11 Want toen de kinderen
nog niet geboren waren
en goed noch kwaad hadden gedaan...

of hadden 'gekozen' of 'aangenomen'...

ΜΗΤΩ	ΓΑΡ	ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΩΝ
toch-nog-niet	want	van-geboren-wordende
toen... ..nog niet	Want	de kinderen... ..geboren waren

ΜΗΔΕ	ΠΡΑΣΑΝΤΩΝ	ΤΙ	ΑΓΑΘΟΝ	Η	ΦΑΥΛΟΝ
noch	van-verrichtende	iets	goed	of	slecht
en	hadden gedaan	_	goed	noch	kwaad

¹¹ ... (opdat het verkiezend voornemen Gods zou blijven, niet *vanuit* werken, maar *vanuit degene die roept*)...

niet ons kiezen, maar Gods keuze is beslissend (vooraf!) is beslissend

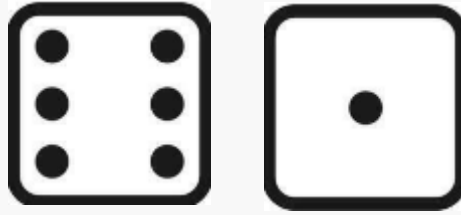
INA	H	KAT		ΕΚΛΟΓΗΝ	ΠΡΟΘΕCΙC	ΤΟΥ	ΘΕΟΥ	MENH	OYK
opdat	het	in-overeenstemming-met		uitverkiezing	voornemen	van-de	God	dat-het-blijft	niet
opdat	het	_		verkiezend	voornemen	_	Gods	zou blijven	niet

ΕΞ		ΕΡΓΩΝ	ΑΛΛ	ΕΚ		ΤΟΥ	ΚΑΛΟΥΝΤΟC
van-uit		werken	maar	van-uit		degene	roepende
op grond van	werken	maar	op grond daarvan	dat Hij	riep		

¹² werd tot haar gezegd:
De oudste zal de jongste dienstbaar zijn,

= een toevallig lot...

ΕΡΡΕΘΗ	ΑΥΤΗ	ΟΤΙ	Ο	ΜΕΙΖΩΝ	ΔΟΥΛΕΥΣΕΙ	ΤΩ	ΕΛΑΤΤΟΝΙ
-het-werd-uitgesproken	tot-haar	dat	de	grotere	(hij)-zal-slaaf-zijn	voor-de	mindere
werd... ..gezegd	tot haar	_	De	oudste	zal... ..dienstbaar zijn	de	jongste

Efeze 1

¹¹ ... in Hem, in wie wij ook het lotsdeel ontvangen hebben, waartoe wij tevoren bestemd waren krachtens het voornemen van Hem...

Gr. kleroo

= lett. door het lot aangewezen

de zegen in Christus is 'als een lot uit de loterij' = om niet ons toe gevallen

EN ΔΥΤΩ ΕΝ Ω ΚΑΙ ΕΚΛΗΡΩΘΗΜΕΝ

in hem in wie ook wij-werden-door-het-lot-te-werpen-toebedeeld

in Hem in wie ook wij... ..het erfdeel ontvangen hebben

ΠΡΟΟΡΙΘΕΝΤΕΣ

tevoren-bestemd-wordende

waartoe wij tevoren bestemd waren

ΚΑΤΑ

in-overeenstemming-met

krachtens

ΠΡΟΘΕΣΙΝ

voornemen

het voornemen

ΤΟΥ

van-degene

van Hem, die

11 ... die in alles werkt naar de raad van zijn wil...

Gr. ta panta = het al

- GOD beschikt en plaatst alles!!!

ΤΑ ΠΑΝΤΑ	ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ	ΚΑΤΑ
de alle-dingen	in-werkende	in-overeenstemming-met
in alles	werkt	naar

ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ	ΤΟΥ ΘΕΛΗΜΑΤΟΣ	ΑΥΤΟΥ
de raad	van-de wil	van-hem
de raad	van wil	zijn

Staan op de beloften

opwekking 216

Staand' op de beloften
van mijn Heer en God
ga ik moedig voorwaarts
ondanks hoon en spot
Bergen zullen wank'len,
maar Gods Woord houdt stand,
veil'ge gids naar 't hemels vaderland.

Glorie, glorie!
Nimmer kan het eeuwig Woord
des Heren falen!
Glorie, glorie!
'k sta vast op de beloften
van mijn God!

Staand' op de beloften
van mijn Heer en God,
weet ik in Zijn hand geborgen
heel mijn lot.

Glorie en aanbidding zij de
hoogste Heer,
Zijn beloften falen nimmermeer.

Glorie, glorie!
Nimmer kan het eeuwig Woord
des Heren falen!
Glorie, glorie!
'k sta vast op de beloften
van mijn God!

Staand' op de beloften
van mijn Heer en God,
vind ik in Zijn Woord
de vreed' en waar genot.
Zijn beloften zijn, o, welk een heerlijkheid,
ja en amen, tot in eeuwigheid!

Glorie, glorie!
Nimmer kan het eeuwig Woord
des Heren falen!
Glorie, glorie!
'k sta vast op de beloften
van mijn God!

